best geweest zullen zijn. Dat is twee. Dan heeft Holla, de eerste president van het Tribunaal in Den Bosch, gesproken over «het gulden woord van Burger». Dat is drie. Ook de enquêtecommissie is het jaren later met mij eens. Zegt De Jong daar weer over heen: die enquêtecommissie heeft er ook geen goeie visie op. Je moet het allemaal maar durven. Ik heb voor de radio gezegd dat wanneer het recht zijn loop heeft gehad dan is het afgelopen, dan is het zuiveringsvraagstuk ten einde. En ik heb heel uitdrukkelijk gezegd dat dat ging over collaborateurs."

Volgens De Jong hoort na de bijzondere rechtspleging nog een zuivering te volgen. U zou die twee dingen hopeloos door elkaar hebben gehaald.

"Dat kan hij nou wel vinden, maar dat is allemaal geregeld in het Tribunaalbesluit. Wie veroordeeld werd, werd automatisch tien jaar uit zijn burgerrechten ontzet. Daar viel verder niet over te praten. Daarom zeg ik juist, dan is het af. De Bijzondere Rechtspleging is nu juist in het leven geroepen om te kunnen zuiveren. En het zijn toch waarlijk niet de eersten de besten die het met mij eens zijn. Ik heb ze De Jong allemaal voorgehouden en hem geschreven: «zou je niet eens een ogenblik kunnen denken dat jij het bij het verkeerde eind hebt?»"

Wat schrijft hij dan terug?

"Nou, dat ie het er niet mee eens is. Dan beroept ie zich daarover uitsluitend op de illegale pers benoorden de rivieren, op Goedhart in *Het Parool* en op Van Randwijk in *Vrij Nederland.* Nou heb ik in de loop der jaren van Goedhart wel meer extreems gehoord, maar toevallig loop ik op de tentoonstelling over Wilhelmina in Londen en daar blader ik in een stuk van Van Randwijk. Daar lees ik dat Van Randwijk heel goed het verschil begreep tussen fout zijn en fouten maken. De Jong niet, die vindt dat iedereen die een fout maakt een collaborateur is. Maar tijdens de bezetting maakte je elke dag fouten. Collaboratie begint pas waar je de bedoeling hebt de vijand te helpen. Als je iets fout doet ben je een stommerik en dan moet je misschien de gevolgen daarvan ondervinden, maar dan ben je nog geen collaborateur. Nou dat onderscheid, dat kent De Jong niet, dat begrijpt ie niet en dat weet ie niet."

Dat doet een beetje aan de affaire-Aantjes denken, zoals dat gegaan is.

Burger: "Nou ja goed, ik ben het daar dan ook helemaal niet mee eens. Schandalig hoe dat gegaan is. Dat iemand zoveel jaar na de oorlog van de ene op de andere dag rechteloos veroordeeld kan worden, terwijl er geen enkele reden was waarom die man niet een behoorlijke rechtsgang had kunnen gaan. Dat is strijdig met ons hele rechtswezen. En de grootste ellende is nog dat door het optreden van De Jong, doordat hij tegelijk als onderzoeker, als officier van justitie en als rechter is opgetreden, nooit precies is vastgesteld wat Aantjes gedaan heeft, wat de feiten precies zijn. En daardoor is ook nooit vastgesteld in hoeverre die feiten hem aan te rekenen zijn en of daarop na zoveel jaar nog een straf had moeten volgen."

U zegt dat u pagina per pagina missers kunt aangeven in deel tien van De Jong.